

RATAMON PÄIVÄKOTI

VUOSISUUNNITELMA toimikausi 2023 - 2024

Lapsuuden itseisarvo

Ihmisenä kasvaminen

Lapsen oikeudet

Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus

Perheiden monimuotoisuus

Terveellinen ja kestävä elämäntapa

Varhaiskasvatuksen tehtävä

Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta ja ehkäisee syrjäytymistä.

Varhaiskasvatuksessa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa. Lisäksi varhaiskasvatus tukee huoltajia kasvatustyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun.

Sisällys

KAJAANI SUUNTAAN TULEVAISUUTEEN KOLMELLA TEEMALLA	4
Elinvoima ja osaaminen - Menestyvä kaupunki	4
Lapset ja nuoret - Lasten ja nuorten kaupunki	5
Kestävä kehitys - Resurssiviisas luontokaupunki	6
LAADUNARVOINTIKYSELYSTÄ NOUSSEET VAHVUUDET JA KEHITTÄMISKOHTEET	7
LAADUNARVOINTIKYSELYSTÄ NOUSSEET YHTEISET KEHITTÄMISKOHTEET	8
Suunnitelma huoltajien osallisuuden lisäämiseksi	8
Suunnitelma kiusaamisen ehkäisemisestä ja tiedottamisesta	9
Leikki	10
PEDAGOGISEN TOIMINNAN VIITEKEHYS.....	11
Varhaiskasvatuksen arvoperusta	12
Yhteistyösuunnitelma veon kanssa	15
Leikki	16
Pedagoginen dokumentointi.....	17
Tunne- ja vuorovaikutustaidot, sekä sensitiivisyys	18
Arviointi	19
Monilukutaito ja digitaalinen osaaminen	20
LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN	26
AJATTELU JA OPPIMINEN	26
KULTTUURINEN OSAAMINEN, VUOROVAIKUTUS JA ILMAISU	27
ITSESTÄ HUOLEHTIMINEN JA ARJEN TAIDOT	28
OSALLISTUMINEN JA VAIKUTTAMINEN	29
TIIMISOPIMUS	30

KAJAANI SUUNTA TULEVAISUUTEEN KOLMELLA TEEMALLA

Elinvoima ja osaaminen - Menestyvä kaupunki

"Olemme kiinnostava kaupunki kotimaisille ja ulkomaisille osaajille. Opiskelijat hakeutuvat Kajaaniin."

Mitä tarkoittaa varhaiskasvatuksessa:

- Tarjoamme työ- ja harjoittelupaikkoja varhaiskasvatuksessa
- Varhaiskasvatuspalvelumme ovat joustavia ja vastaavat kysyntään
- Varhaiskasvatus on laadukasta – varhaiskasvatuskunta 2021
- Teemme yhteistyötä eri oppilaitosten kanssa
- Kehitämme ohjausosaamistamme opiskelijoiden suhteen
- Olemme näkyvästi esillä sosiaalisessa mediassa – näkyvyyden ja vetovoiman lisääminen

Näin toimimme:

- Pätevän työvoiman saannista huolehtiminen: osallistutaan rekrytointitilaisuuksiin yliopistoissa ja muissa oppilaitoksissa.
- Sitoudumme ottamaan opiskelijoita harjoitteluihin ja ohjaamaan heitä.
- Olemme palkittu varhaiskasvatuskunta; varhaiskasvatuksemme on laadukasta ja se tuo turvallista arkea.
- Osallistumme työpaikkaohjaaja-koulutuksiin.
- Luodaan positiivista kuvaa Kajaanin varhaiskasvatuksesta monipuolisella markkinoinnilla ja viestinnällä.

Kaupungin päiväkodeille on jaettu toimintakauden aikana omat aikataulut, jolloin eri päiväkotien ryhmät tekevät päivituksen, joiden teemoina vaihtelee eri vasun osa-alueet. Ratamon päiväkodilla on oma Facebook-sivu, jonne jokainen ryhmä tekee päivityksiä toiminnasta. Jokaisessa ryhmässä on sovittu henkilöt, jotka vastaavat päivityksistä. Pikku-perhosilla on myös oma Instagram-tili.

Lapset ja nuoret - Lasten ja nuorten kaupunki

"Edistämme lasten ja nuorten turvallisuutta sekä yhteisöllisyyttä. Nuorilla on mielekästä tekemistä. Lasten ja nuorten on hyvä kasvaa Kajaanissa. "Mitä tarkoittaa varhaiskasvatuksessa? :

- Lasten osallisuus ja sen kehittäminen pitkäaikainen painopistealue
- Positiivinen pedagogiikka ja hyvän huomaaminen
- Lapsella oikeus tarvitsemaansa tukeen
- Henkilökunnalla sensitiivinen työote
- Varhaiskasvatuksessa lapsella turvallinen kasvuympäristö, jossa nollatoleranssi kiusaamiselle

Näin toimimme:

- Ratamon päiväkodissa on lasten osallisuutta huomioiva henki, tätä asennetta ylläpidetään. Osallisuus on läsnä arjessa sekä erilaisten suunnitelmien sekä arviointien yhteydessä. Inspiroivien koulutusten antia jaetaan koko talolle.
- Ylläpidämme positiivista ilmapiiriä työntekijöiden kesken sekä lasten kanssa. Kannustaminen, keuhminen ja positiivinen palaute on luontevaa niin työntekijöiden keskuudessa kuin lasten kanssa. Hyvä kasvaa hyvästä, mainio mainiosta.
- Veon tuki ja ohjaus. Ratamon päiväkodissa tukikuvien käyttö ja muiden tukitoimien toteutus on vahvalla tasolla ja meillä päiväkodissa on monta tukikuvien taitavaa tekijää, jotka lisäävät kuvatukea tarpeiden mukaan.
- Osataan kertoa mahdollisuuksista ja ohjata perheitä mahdollisesti tarvittavien palvelujen piiriin varhaisen tuen tiimin kautta (yhteistyötahot mm. varhaiskasvatuksen perheohjaus, perheneuvola ja perhetyö). Myös varhaiskasvatuksen palvelutarjotin perheille käytössä.
- Varmistetaan, että jokainen lapsi tulee kohdatuksi päivittäin. Käytössä erilaisia tunnetaito-ohjelmia.
- Pienen päiväkodin etu on, että koko päiväkodin henkilökunta tuntee siellä olevat lapset. Työntekijöillä on lämpimät, yhteistyötä ylläpitävät välit lasten huoltajiin.
- Ratamon päiväkotito tarjoaa lapsille turvallisen kasvuympäristön, jossa on nollatoleranssi kiusaamiselle. Tilanteita ehkäistään sekä käydään läpi lasten kanssa kehitystasoisesti keskustellen.
- Varhaiskasvatuksen piha-alueet ovat turvallisia ja viihtyisiä myös lasten vapaa-ajan viettoon. Epäkohtiin puututaan välittömästi.

Kestävä kehitys - Resurssiviisas luontokaupunki

"Käytämme resurssejamme harkitusti, hyvinvointia ja kestävästä kehitystä edistävästi."

Mitä tarkoittaa varhaiskasvatuksessa? :

- Kierrätämme tavaroita ja huonekaluja eri yksiköiden/ryhmien välillä
- Pyrimme hankkimaan kestäviä ja korjattavia tavaroita
- Hyödynnämme kierrätys- ja luonnonmateriaalia
- Minimoimme ruokahävikkiä – harjoittelu lasten kanssa
- Kierrätämme yhdessä lasten kanssa
- Käytämme kirjastoa monipuolisesti
- Luonto on yksi oppimisympäristömme
- Hyödynnämme kaupungin eri tiloja toiminnassamme

Näin toimimme:

- Teemme lelujen ja tavaroiden kanssa "vaihtopörssiä" ryhmien kesken. Huomioimme lasten mielenkiinnon kohteet ja ryhmien lelut, jotka eivät sillä hetkellä ole lapsia kiinnostavia ja vaihdamme leluja ryhmien kesken.
- Hankitaan päiväkotiin vain tarpeellista.
- Hyödynnämme kierrätys- ja luonnonmateriaalit esimerkiksi askarteluissa. Osallistamme myös vanhempia kierrätysmateriaalien hyödyntämisessä.
- Tilaamme ruokaa ilmoitettujen hoitoaikojen mukaisesti ja näinkin minimoidaan ruokahävikkiä, Kimalaisilla ja Perhosilla lapset annostelevat tai ovat mukana ruoan annostelussa, jolloin ruokaa menee vähemmän biojätteeseen.
- Kiinnitämme huomioita lajitteluun ja kierrätykseen, jokaisessa ryhmässä on astiat muoville ja metallille. Opetetaan kierrätystä ja energian säästöä ympäristöä kunnioittaen pienillä arjen teoilla. Opetellaan esim. käyttämään vain yksi käsipyyhepaperi/käsienpesu-kerta ja suljetaan vesihana käsien saippuoinnin ajaksi.
- Luonto on lähellä ja sitä käytetään oppimisympäristönä läpi vuoden. Pohditaan yhdessä lasten kanssa, mikä kuuluu luontoon ja mikä ei.
- Ilmainen paikallisliikenne ja koulutaksit mahdollistavat liikkumisen eri puolella kaupunkia. Teemme retkiä ja tutustutaan Kajaanin kaupunkiin sekä sen historiaan lastentasoisesti.
- Päiväkodissa vierailee Kurre Kainuulainen (Ekokymppi) pitämässä kierrätysaiheisen tuokion lapsille.
- Kierrätyskeskus Entringin kanssa tehdään yhteistyötä ja siellä on mahdollista käydä opastetulla vierailulla.
- Jokainen ryhmä vierailee säännöllisesti lähikirjastossa. Hyödynnämme henkilökuntaa pyytämällä kirjapaketteja tietyistä teemoista.
- Teemme vierailuja Museoon / Taidemuseoon ja osallistumme mahdollisuuksien mukaan Kaukametsän, Sissilinnan ja Seminaarin teatterin näytöksiin.
- Päivystysajat Lehtikankaan päiväkodilla tai päiväkoteja/ryhmiä yhdistellen.
- Vietämme päiväkodissa aineettomia syntymäpäiviä. Synttärilahja voi olla esimerkiksi lapsen suunnittelema jumpparata, toivekirjan lukeminen tai –laulun laulaminen.

LAADUNARVOINTIKYSELYSTÄ NOUSSEET VAHVUUDET JA KEHITTÄMISKOHTEET

Yksikkömme vahvuudet

Lämmin ja hyväksyvä ilmapiiri. Henkilökunta on ammattitaitoista ja helposti lähestyttävää. Lapset vastaanotetaan ja hyvästellään päivittäin henkilökohtaisesti. Lapset viihtyvät Ratamossa ja vanhemmat saavat hyvin tietoa lastensa toiminnasta, oppimisesta ja hyvinvoinnista. Lasten toiveet, kiinnostuksen kohteet ja mielipiteet otetaan huomioon toimintaa suunniteltaessa. Kiusaamistilanteisiin puututaan.

Näin toimimme + tarkennus tiimiin:

Pienen päiväkodin etuna koko päiväkodin työntekijät tuntevat lapset sekä heidän huoltajansa. Teemme perheiden kanssa luontevaa yhteistyötä. Keskustelemme päivittäin lapsen kuulumisista ja päivän toiminnasta. Vanhemmat tulevat kertomaan ja kysymään asioista avoimesti. Lasten toiveita otetaan huomioon toimintaa suunniteltaessa.

Kiusaamistilanteisiin puututaan heti. Asianomaisten kanssa kiusaamistilanne käsitellään ja ryhmässä lasten vanhemmille tiedotetaan asiasta.

Arviointi

Yksikkömme kehittämiskohteet

- Vanhemmille tietoa siitä, millaisia mahdollisuuksia heillä on vaikuttaa päiväkodin toimintaan.
- Kiusaamistilanteista tiedottaminen.
- Toimintaympäristöjen muokkaaminen yhdessä lasten kanssa.
- Sijaisten esittäytyminen perheille.
- Pedagogisen dokumentoinnin hyödyntäminen Vasu-keskusteluissa.

Näin toimimme + tarkennus tiimiin:

Näin toimimme + tarkennus tiimiin:

- Vanhemmille kerrotaan perehdytyksessä, vasukeskusteluissa ja vanhempainilloissa mahdollisuudesta osallistua päiväkodin toimintaan.
- Ryhmän vanhemmille tiedotetaan kiusaamisesta ryhmän oman toimintavan ja tilanteen laajuuden mukaisesti, esimerkiksi kuukausitiedotteessa, WhatsApp-sovelluksen kautta tai keskustellen.
- Järjestämme pitkäkestoisia leikkejä ja muokkaamme monipuolisia toimintaympäristöjä, joita aikuinen ideoi yhdessä lasten kanssa. Leikki saa mahdollisuuksien mukaan jäädä leikkihuoneeseen ja sitä voi muokata sekä kehittää lasten toiveiden pohjalta.
- Huolehdimme, että myös sijaiset esittäytyvät perheille. Eteisissä on näkyvillä sijaisten nimet. Sihdin on pyydetty huolehtimaan henkilöstölleen nimilaput. Leppäkerttujen eteisessä on näkyvillä aamulla ensimmäisenä vastaanottavien työntekijöiden kuvat.
- Kuvaamme toimintaa iPadeilla ja näytämme niitä vanhemmille keskusteluissa. Otamme keskusteluihin mukaan myös muuta lapsen kehitykseen ja kasvuun liittyvää materiaalia, kuten Motoristen taitojen havainnointi -lomakkeen, lasten Vasu-haastattelut, askarteluja ja piirroksia.

Arviointi

LAADUNARVIOINTIKYSELYSTÄ NOUSSEET YHTEISET KEHITTÄMISKOHTEET

<p>Suunnitelma huoltajien osallisuuden lisäämiseksi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Miten kerätään mielipiteitä/ajatuksia/toiveita, kyselyt, vanhempainillat, ja niin edelleen? - Onko huoltajilla taitoja/osaamista, joita voidaan vakassa hyödyntää?
<p>Näin toimimme + tarkennus tiimiin</p> <p>Uudet perheet perehdytetään ja heillä on mahdollisuus kertoa toiveitaan ja tutustua rauhassa ennen hoidon aloittamista. Ennen Vasu-keskustelua annetaan täytettäväksi "Lapsen ja huoltajien ajatuksia varhaiskasvatussuunnitelmaan"-lomake, jota hyödynnetään lapsen Vasun luomisessa. Otamme huomioon ja käymme ryhmänä läpi lomakkeessa esiin tulleet ajatukset ja toiveet.</p> <p>Toiveita kysytään myös vasukeskusteluissa ja vanhempainilloissa ja vastaukset kootaan näkyväksi. Keskustelemme vanhempien kanssa päivittäin ja kehitämme toimintaa vanhemmilta tulleiden palautteiden/toivein myötä.</p> <p>Joulu- ja kevätjuhlien (tai muiden tapahtumien) sisältöjen toiveista kysytään huoltajilta sähköisen kyselyn kautta. Annamme vanhemmille mahdollisuuden tuoda omaa osaamistaan näkyväksi päiväkodin arjessa, esim. jalkapallo- ja tenniskoulu ja ambulanssivierailu tai mahdolliset työpaikkavierailut.</p>
<p>Arviointi</p>

LAADUN ARVIOINNISTA NOUSSEET YHTEISET KEHITTÄMISKOHTEET

Suunnitelma kiusaamisen ehkäisemisestä ja tiedottamisesta:

- **Miten kiusaamista ehkäistään?**
- **Miten toimintatavoista tiedotetaan huoltajia?**
- **Miten ryhmässä esiintyvistä kiusaamistilanteista informoidaan huoltajia?**

Näin toimimme + tarkennus tiimiin

Aikuisen läsnäolo leikissä tai leikin välittömässä läheisyydessä on tarpeellista, jotta systemaattista kiusaamista ei pääse toteutumaan. Aikuisten on havainnoitava ja oltava tietoisia lasten keskinäisistä vuorovaikutussuhteista ja ryhmädynamiikasta.

Erilaiset tunnetaito-ohjelmat ovat päiväkodissamme käytössä kaikissa ryhmissä. Opetamme tunnetaitoja, kaveritaitoja ja sosiaalisia taitoja esimerkiksi strukturoitujen ohjelmien, nukketeatterin, kirjallisuuden sekä arjen kautta. Opettamalla näitä taitoja tuemme lapsen valmiutta toimia ristiriitatilanteissa rakentavasti ja ehkäisemme kiusaamistilanteen syntymistä. Aikuisen esimerkki ristiriitojen selvittämisessä on tärkeää. Lapset ottavat mallia aikuisten keskinäisestä toiminnasta ja siksi aikuisten on tärkeää olla omalla esimerkillään vahvistamassa ryhmähenkeä ja erilaisuuden kohtaamista. Pidämme huoltajat ajan tasalla ristiriitatilanteista, jotta asiat eivät tule yllätyksenä lapsen kertomana. Opettelemme lasten kanssa tunnistamaan myös ”pinnan-alaista”, toista syrjivää toimintaa, kuten pahoja katseita, vitsejä, joita toinen ei välttämättä ymmärrä ja pois leikistä jättämistä. Riski kiusaamistilanteista tiedostetaan. Erilaisia visuaalisia keinoja (sosiaaliset tarinat, pikapiirtäminen) hyödynnetään myös ennakoiden vuorovaikutustilanteissa, joissa ristiriitoja helposti tulee, esimerkiksi odottaminen ja leikkiin mukaan ottaminen. Ryhmässä esille nousevat tuen tarpeet ohjaavat kuvatuun suunnitteluun.

Kiusaamistilanteisiin puututaan heti. Asianomaisten kanssa kiusaamistilanne käsitellään ja lasten vanhemmille kerrotaan. Ryhmän vanhemmille tiedotetaan kiusaamisesta ryhmän oman toimintavan ja tilanteen laajuuden mukaisesti, esimerkiksi kuukausitiedotteessa, WhatsApp-sovelluksen kautta tai keskustellen.

Puutumme poikkeuksetta kaikkiin lasten välisiin riita- tai ristiriitatilanteisiin. Pisarapuuttumisen mallin mukaisesti aikuinen kartoittaa yhdessä lasten kanssa kaikkia osapuolia tasapuolisesti kuunnellen, mitä on tapahtunut, miltä tilanne on tuntunut ja onko toiminta ollut oikein, kivaa tai reilua. Lopuksi sovitaan, ettei enää tehdä sellaista, mikä aiheuttaa kurjia tunteita. Keskeistä on, että pohditaan ratkaisuja yhdessä ja vahvistetaan näin lapsen empatiakyvyn kehittymistä. Hyödynnämme tarpeen mukaan kuvia, pikapiirtämistä ja viittomia sanoittamisen tukena. Edellytämme lapsen kehitystason mukaista anteeksipyyntöä tai pahoittelua, sekä tilanteen korjaamista. Anteeksipyyttäminen on taitona vaativa ja vaatii monien osataitojen hallintaa. Siksi aikuisen esimerkki omien tunteiden ja käyttäytymisen säätelijänä sekä lapsen toiminnanohjaamisessa on tärkeää.

Ennaltaehkäisevänä toimintana tunne- ja kaveritaitoihin tutustumme kirjoja ja erilaisia materiaaleja hyödyntäen sekä ohjatun toiminnan kautta. Tärkeimpänä tunne- ja kaveritaitojen harjoittelussa on Kimalaisilla ohjattu ja tuettu leikki. Aikuinen on aina lasten leikissä tai leikin välittömässä läheisyydessä, jolloin

ristiriitatilanteiden ratkominen ohjatusti on tarpeen mukaan mahdollinen. Kuvia ja pikapiirtämistä hyödynnetään ristiriitojen / kiusaamisen ratkaisemisessa.

Arviointi

LAADUN ARVIOINNISTA NOUSSEET YHTEISET KEHITTÄMISKOHTEET

<p>Leikki</p> <ul style="list-style-type: none"> - Miten huomioimme leikin mahdollisuudet, osallisuuden ja inklusion leikissä, aikuisten rooli
<p>Näin toimimme + tarkennus tiimiin</p> <p>Leikki on lasten tärkein tehtävä, sekä sisällä että ulkona. Lapset käsittelevät leikeissään tunteitaan ja kokemuksiaan sekä laajentavat omaa kokemusmaailmaansa. Lasten leikkiä havainnoimalla saamme tietoa lapsen kokemusmaailmasta ja kehityksestä. Oppiminen tapahtuu parhaiten leikin kautta. Lapsen leikki on mielihyvän lähde meille kasvattajillekin, leikkillisyyttä ja huumoria vaalitaan, aikuiset heittäytyvät leikkiin omalla ominaisella tavallaan. Aikuisina olemme lapsen leikissä oikeasti läsnä ja mukana. Mallinnetaan leikkiä. Aikuinen on tarvittaessa leikin tukena ja varmistaa, että jokaisella on leikissä hyvä olla. Lapsella on turvallinen olo ja mahdollisuus heittäytyä leikkiin, käyttää luovuutta ja aikaa tutustua leikkitaipoihin. Leikimme myös lähiympäristössä mahdollisuuksien mukaan. Leikkiympäristöjä hyödynnetään yli ryhmärajojen ja tuetaan eri ryhmissä olevien kaverisuhteiden vahvistumista. Leikkiin mukaan ottaminen ja mukaan pääseminen: aina ei ole pakko ottaa kaikkia mukaan leikkiin, mutta aikuisten tehtävä on huolehtia siitä, että kukaan ei jää yksin, ellei niin halua. Turvataan leikkirauha. Lapsiryhmät jaetaan päivittäin pienryhmiin, porrastetaan toimintaa ja hyödynnetään päiväkodin tiloja pienryhmiin jakamisessa.</p> <p>Leikkiympäristöjen kehittämisessä huomioimme lasten osallisuuden. Luodaan ja uudistetaan ympäristöä havainnoinnin ja toiveiden perusteella. Ylläpidetään hyviä leikkejä, mahdollistetaan leikin jatkaminen, aina leluja ei tarvitse siivota. Päiväjärjestystä voi tarvittaessa muuttaa lapsen leikkien ja toiveiden mukaan. Leikkipaikan valinnassa huomioidaan lasten toiveet, tarpeet ja turvallisuus. Lapset otetaan mukaan yhteisten sääntöjen laadintaan. Kuvat leikkivälineistä ja säännöistä ovat esillä ryhmissä. Kuvat auttavat lapsia hahmottamaan, mistä leikkivälineet löytyvät ja mitkä leikit ovat mahdollisia. Ryhmien välillä tehdään leikkivälineiden vaihtoa. Myös lapsilla on mahdollisuus vaikuttaa leikkivälineiden hankintaan.</p> <p>Lasten vapaan keskinäisen lisäksi arjessa on tuettua ja ohjattua leikkiä. Tuettu leikki tarkoittaa sitä, että aikuinen on leikissä läsnä ja ohjaamassa lapsen tarpeiden mukaan leikkiä esimerkiksi sopimalla/ kuvittamalla leikin säännöt yhdessä lasten kanssa, kehittelemällä juonta ja vahvistamalla lasten keskinäistä positiivista vuorovaikutusta. Tuetussa leikissä hyödynnämme kuvia ja pikapiirtämistä, mitkä mahdollistavat kaikkien lasten osallisuutta. Ohjattu leikki on aikuisen suunnittelemaa ohjattua toimintaa, joka suunnitellaan aina lapsiryhmän tarpeiden ja mielenkiinnonkohteiden pohjalta.</p>
<p>Arviointi</p>

PEDAGOGISEN TOIMINNAN VIITEKEHYS

Kuva: Opetushallitus

Varhaiskasvatuksen arvoperusta

Lapsuuden itseisarvo

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Osallisuus huomioidaan jokaisen kohdalla kaikessa
- Kohtaamme jokaisen lapsen yksilöllisesti
- Henkilökunta kiinnittää huomiota siihen, että puhuu lapsista tasa-arvoisesti
- Lasten oman kulttuurin arvostaminen ja kannustamme lapsia luomaan itse omaa kulttuuriaan

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

Kohtaamme jokaisen lapsen hymyillen, arvostaen ja lämmöllä. Jokainen lapsi on arvokas sellaisena kuin hän on ja sitä kunnioitetaan. Lapsi tulee kuulluksi ja nähdyksi omana itsenään. Jokainen lapsi tulee päivittäin kohdatuksi aikuisen toimesta. Lasten mielenkiinnon kohteet, ideat, toiveet ja tarpeet ovat arvokkaita arjen rakennuksen palikoita.

Ihmisenä kasvaminen

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Ryhmän säännöt tehdään yhdessä lasten kanssa ja kuvitetaan
- Kaikkiin kiusaamistilanteisiin puututaan, tilanne käydään läpi ja huoltajia tiedotetaan
- Hyvät käytöstavat – aikuisen esimerkki
- Positiivinen pedagogiikka
- Kaveritaitojen kehittäminen
- Tunnetaitojen vahvistaminen – vuorovaikutusleikkejä
- Auta minua tekemään itse ja tue minua löytämään erilaisia ratkaisuja
- Huomaa hyvä!

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

- Tehdään yhdessä lasten kanssa sääntöjä, joita sitoudutaan noudattamaan.
- Kaikkiin kiusaamistilanteisiin puututaan, tilanne käydään läpi ja huoltajia tiedotetaan.
- Ohjaamme lapsia suvaitsevaisuuteen ja erilaisuuden hyväksymiseen. Aikuiset ovat esimerkkinä, pisa-rapuuttumisen malli on hyvä työkalu.
- Myönteinen ilmapiiri luo turvallisuutta ja käytämme luovasti positiivisia keinoja lasten kanssa toimiessa sekä keskustellessa. Ratkaisukeskeisyys on vahvaa, tiimissä sekä koko talossa pohditaan yhdessä positiivisia keinoja.
- Aikuisten läsnäolo leikeissä on paras paikka tukea lasten kaveritaitojen kehittymistä sekä tukea kaverisuhteita. Aikuiset sanoittavat tunteita arjen käännteissä ja auttavat lapsia hyvien toimintatapojen harjoittelussa.
- Omatoimisuuteen kannustetaan ja käytetään erilaisia tukikeinoja sen saavuttamiseen. Annetaan lapselle välittömästi positiivista palautetta onnistuessaan tai yrittäessään.

Lapsen oikeudet

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Lapsen oikeus tulla hyväksytyksi ryhmässä juuri sellaisena kuin on
- Eläminen tässä hetkessä
- Osallisuus
- Turvallisuus: fyysinen, psyykinen, sosiaalinen
- Leikki on lapsen oikeus – leikin havainnointi
- Aikuinen edistää leikkiä muokkaamalla oppimisympäristöä yhdessä lasten kanssa
- Aikuinen läsnä vastaamassa lasten tarpeisiin
- Kaveritaidot ja ryhmäytyminen

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

Ohjaamme lapsia suvaitsevaisuuteen ja erilaisuuden hyväksymiseen. Aikuiset huolehtivat, että jokainen lapsi pääsee leikkeihin mukaan ja on turvaamassa leikkien hyvää etenemistä sekä kaverisuhteiden ylläpitoa.

Lapsia kuunnellaan sensitiivisesti, otetaan lasten ideoita mukaan arkeen sekä toiminnan suunnitteluun. Annetaan erilaisilla toimilla (kuten äänestämällä tai kirjaamisella) lapsille tunne siitä, että juuri hän pystyy vaikuttamaan ja tuomaan omia mielenkiinnon kohteita esille. Aikuisen aito läsnäolo varmistaa hyvän ja turvallisen lapsuuden. Kuvat ja viittomat mahdollistavat jokaisen lapsen osallisuuden ja oikeuden kommunikoida omien taitojensa mukaan.

Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Henkilökunta toimii sukupuolisensitiivisesti ja hyväksyy kaikki lapset taustasta ja ominaisuuksista riippumatta
- Kaikki lapset saavat osallistua kaikkeen toimintaan
- Toiminnassa hyväksytään erilaiset tavat tehdä
- Jos lapsi ei saa osallistua uskonnolliseen toimintaan, järjestetään vastaavaa toimintaa
- Huomioidaan ruokarajoitteet
- Oikeus saada tietoa omalla kielellä
- Käytämme laajasti eri kommunikaatiokeinoja
- Pedagoginen dokumentointi yksilö- ja ryhmätasolla
- Autamme lasta tulemaan kuulluksi (kuvat, piirtäminen, sadutus, kuvaaminen, videointi jne.)

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

- Henkilöstö luo yhdenvertaisuutta ja moninaisuutta kunnioittavan ilmapiirin, joka muotoutuu yhteistyössä perheiden kanssa. Henkilökunta toimii sukupuolisensitiivisesti esimerkiksi erilaisten leikkien tarjoamisessa kaikille lapsille tasapuolisesti.
- Toimintaa mukautetaan niin, että jokainen lapsi pääsee osallistumaan hänen taitotasonsa huomioiden. Jokainen lapsi koee olevansa osallinen. Lasten vahvuuksia nostetaan esille ja luodaan tilanteita, joissa lapsi pääsee "loistamaan" vahvuuksillaan.
- Järjestämme kyselyt ennen jokaista uskonnollista toimintaa ja järjestämme päiväkodilla vastaavaa toimintaa niille, jotka eivät osallistu.
- Käytämme laajasti eri kommunikaatiokeinoja kaikissa ryhmissä, kuten kuvia, tukiviittomia ja selkokieltä.
- Jokaisella ryhmällä on Drive-kansiot (lasten omat / ryhmän yhteinen), joihin lasten huoltajilla on mahdollisuus saada pääsy. Kuvien kautta huoltajat pääsevät näkemään toimintaa ja arkea. Jokaisella ryhmällä on omia toimintatapoja, joiden kautta tuodaan toimintaa ja pedagogiikkaa näkyväksi.
- Ryhmillä on erilaisia toimintatapoja myös siihen, miten oman ryhmän toimintaa dokumentoidaan, arvioidaan ja kehitetään.

Perheiden monimuotoisuus

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Otamme selvää kulttuurista, tavoista arvoista jne. perheeltä itseltään
- Tehdään näkyväksi erikieliset lapset esimerkiksi ryhmän seinälle toivotuksia eri kielillä
- Kunnioitetaan ja hyväksytään kaikenlaiset perheet
- Huomioidaan perheiden tarpeet ja toiveet esimerkiksi katsomuksellisista asioista
- Perheiden kanssa tehtävässä yhteistyössä käytetään tarvittaessa tulkkia
- Huomioidaan erilaiset teemapäivät ja niiden monipuolinen toteutus, esimerkiksi läheisen päivä

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

Kaikkia perheitä kohdellaan tasa-arvoisesti. Tulkkipalvelut ovat käytössä. Kulttuurierot huomioidaan toiminnassa, esimerkiksi ruokailuissa ja juhlissa. Asia otetaan esille jo perehdyttämisen yhteydessä sekä Vasu-keskusteluissa. Toiminta on joustavaa ja siinä huomioidaan erilaisten kulttuurien tavat ja vivahteet. Muun muassa koko talon muskareissa voidaan kuunnella sama laulu kaikilla päiväkodilla olevien lasten kielillä.

Terveellinen ja kestävä elämäntapa

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Lapsia ohjataan terveyttä ja hyvinvointia edistävään elämäntapoihin esimerkiksi keskustelemalla, lukemalla kirjallisuutta, draaman avulla, vastaamalla kysymyksiin ikätasoisesti
- Kierrättäminen – lapset + henkilökunta
- Hävikin seuraaminen
- Suositaan aineettomia lasten lahjoja
- Terveellinen ruoka, liikunta ja lepo
- Säännöllinen päivärytmi
- Opetellaan sosiaalisia taitoja: pyritään ehkäisemään syrjäytymistä
- Siisteyskasvatus
- Lähiympäristöön tutustuminen, retkeily, ympäristön suojeleminen
- Esteettisyys oppimisympäristöissä

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

- Edistämme myönteistä suhtautumista ruokailemiseen ja ohjaamme lapsia monipuoliseen sekä riittävästi syömiseen. Lapset harjoittelevat aikuisen tuella oikean annoskoon ottamista.
- Kierrätämme lasten kanssa ja vietämme aineettomia synttäreitä.
- Mahdollistamme lasten päivittäisen leikin ja liikumisen niin sisällä kuin ulkona. Päiväkodin sali on käytössä aktiivisesti ja liikuntavälineitä voidaan käyttää myös leikkitiloissa.
- Jokaisella lapsella on mahdollisuus lepo hetkeen.
- Jokaisessa ryhmässä on vähintään (pien)ryhmän kuvitettu päivästrukturi.
- Varmistetaan, että kaikki pääsevät mukaan leikkiin. Leikeissä kaveri- ja leikkitaidot ovat isossa roolissa, aikuiset ohjaavat ja opettavat leikkien keskellä taitoja. Aikuiset ovat tietoisia lasten kaverisuhteista ja ovat lasten apuna leikkiin liittymisessä. Kenenkään ei tarvitse leikkiä yksin, ellei itse halua.
- Lasten kanssa harjoitellaan aikuisen kanssa yhdessä omatoimisuutta ja itsestä huolehtimisen taitoja lasten taitotason ja kehityksen mukaan.

- Päiväkodin ympärillä on monta erilaista retkipaikkaa, joissa retkeillään: metsiä, leikkipuistoja, lampi, jne. Pidemmän matkan päähän tehtävillä retkillä hyödynnämme koulutakseja sekä paikallisbusseja.

Yhteistyösuunnitelma veon kanssa

Veon kanssa sovitut yhteistyökäytänteet ja toimintamallit

VEO osallistuu päiväkodin tiimipalaveriin tarpeen ilmetessä. Tuen tarpeen ilmetessä tiimi täyttää "Lapsen tilanteen kartoitus" -lomakkeen ja ottaa huolen puheeksi huoltajien kanssa. Lomake käydään VEO:n kanssa läpi esimerkiksi tiimipalaverissa. Huoltajat pidetään ajan tasalla yhteydenotosta VEO:an yksittäisen lapsen kohdalla ja VEO:n havainnointikäynneistä ryhmässä.

Kaksi kertaa vuodessa pidetään pedatiimi, jossa on mukana oman talon VEO:n lisäksi toisen integroidun talon VEO. VEO:ien vetämissä pedatiimeissa käsitellään pedagogiikan kehittämistä erityisesti erityispedagogiikan näkökulmasta. Viimeisen parin vuoden aikana pedatiimeissa on käsitelty muun muassa yleisen tuen, tehostetun tuen ja erityisen tuen määrittelyyn, hallintopäätökseen ja erilisiin työkaluihin (esimerkiksi Lapsen tilanteen kartoitus -lomake, Lasten vasujen koonti -lomake) liittyviä asioita sekä käyty keskustelua ryhmien ajankohtaisista asioista. Varhaiskasvatuksen teamsista löytyy veojen ja päiväkodin yhteistyön alta kansio, johon on lisätty kaikki kädyt pedatiimit.

Osa-aikainen erityisopetus toteutuu esiopetukseen syksyllä ja keväällä kaikissa ryhmissä. Osa-aikainen erityisopetus suunnitellaan yhdessä ryhmän varhaiskasvatuksen opettajan kanssa ja siihen sisältyy konsultaatio, tiimipalaveriin osallistuminen, havainnointikäynnit sekä yhdessä sovitut interventiokäynnit, joita voidaan toteuttaa samanaikaisopetuksena, pienryhmissä tai yksilöopetuksena tarpeen mukaan.

VEO osallistuu lasten varhaiskasvatussuunnitelmien ja HOJKS:ien tekoon lapsen tarpeen sekä huoltajien ja päiväkodin henkilökunnan kanssa yhteisesti sovittujen käytänteiden mukaan. Tuen tarpeen muuttuessa VEO osallistuu palaveriin aina. Jos tukitoimet ovat riittävät, voidaan palaveriin osallistumista harkita yhdessä eri toimijoiden kanssa.

Arvio yhteistyön toteutumisesta

Leikki

Esim. Leikin havainnointi, aikuisen rooli leikissä (ohjaus, havainnointi, rikastaminen, leikkijä jne.), pitkäkestoisen leikin mahdollistaminen, lelujen saatavuus (yhteiskäyttö, kuvitettu mahdollisuudet), oppimisympäristöjen kehittäminen, lapset mukaan lelujen tilaamiseen, omien lelujen mahdollisuus, leikin lisääminen kaikkiin hetkiin, juonellinen leikki, pitkäkestoisen leikin mahdollisuus, leikkimahdollisuudet ulkona, lähiympäristön hyödyntäminen.

Näin toimimme:

Leikki on lasten tärkein tehtävä, sekä sisällä että ulkona. Lapset käsittelevät leikeissään tunteitaan ja kokemuksiinsa sekä laajentavat omaa kokemusmaailmaansa. Lasten leikkiä havainnoimalla saamme tietoa lapsen kokemusmaailmasta ja kehityksestä. Oppiminen tapahtuu parhaiten leikin kautta. Lapsen leikki on mielihyvän lähde meille kasvattajillekin, leikillisyyttä ja huumoria vaalitaan, aikuiset heittäytyvät leikkiin omalla ominaisella tavallaan. Aikuisina olemme lapsen leikissä oikeasti läsnä ja mukana. Mallinnetaan leikkiä. Aikuinen on tarvittaessa leikin tukena ja varmistaa, että jokaisella on leikissä hyvä olla. Lapsella on turvallinen olo ja mahdollisuus heittäytyä leikkiin, käyttää luovuutta ja aikaa tutustua leikkitaipoihin. Leikimme myös lähiympäristössä mahdollisuuksien mukaan. Leikkiympäristöjä hyödynnetään yli ryhmärajojen ja tuetaan eri ryhmissä olevien kaverisuhteiden vahvistumista. Leikkiin mukaan ottaminen ja mukaan pääseminen: aina ei ole pakko ottaa kaikkia mukaan leikkiin, mutta aikuisten tehtävä on huolehtia siitä, että kukaan ei jää yksin, ellei niin halua. Turvataan leikkirauha.

Miten osallisuus huomioidaan?

Leikkiympäristöjen kehittämisessä huomioimme lasten osallisuuden. Luodaan ja uudistetaan ympäristöä havainnoinnin ja toiveiden perusteella. Ylläpidetään hyviä leikkejä, mahdollistetaan leikin jatkaminen, aina leluja ei tarvitse siivota. Päiväjärjestystä voi tarvittaessa muuttaa lapsen leikkien ja toiveiden mukaan.

Leikkipaikan valinnassa huomioidaan lasten toiveet, tarpeet ja turvallisuus. Lapset otetaan mukaan yhteisten sääntöjen laadintaan. Kuvat leikkivälineistä ja säännöistä ovat esillä ryhmässä. Kuvat auttavat lapsia hahmottamaan, mistä leikkivälineet löytyvät ja mitkä leikit ovat mahdollisia. Ryhmien välillä tehdään leikkivälineiden vaihtoa. Myös lapsilla on mahdollisuus vaikuttaa leikkivälineiden hankintaan.

Toimintatapojen tarkennus tiimiin:

Leppäkertut: Mahdollistamme aina leikkirauhan lapsille. Hyödynnämme ryhmätilojamme monipuolisesti jakamalla leikkejä eri huoneisiin. Aikuiset osallistuvat leikkeihin. Toimimme pienryhmissä, joka mahdollistaa rauhalliset leikkitilanteet ja jokaisen lapsen osallistumisen leikkiin omalla tavallaan. Pienryhmätoiminta mahdollistaa sen, että myös hiljaisemmat lapset saavat äänensä kuuluviin. Lelulaatikot ja -kaapit ovat kuvitettuja, jotta lapset osaavat valita kuvista mieleisen leikin. Otamme leikkitilanteista myös kuvia ja videoita vanhemmille nähtäväksi ja havainnoinnin tueksi.

Kimalaiset: Aikuiset ovat leikissä mukana, kaveri- ja leikkitaitoja harjoitellaan aikuisten tukemana leikkien äärellä. Kauden aikana painotetaan kaveri- ja leikkitaitojen vahvistamista ohjatun ja kuvin strukturoidun leikin keinoin, leikeissä hyödynnämme kuvaohjausta yksittäisten kuvien ja toimintataulujen kautta. Leikin jatkuvuutta edistetään esimerkiksi Lego-rakennelmien "säätöhyllillä". Leikkejä ei aina tarvitse siivota, jos lapsi haluaa jatkaa leikkejään myöhemmin. Päivittäinen pienryhmätoiminta ja porrastaminen mahdollistaa rauhallisen leikkiympäristön.

Arviointisuunnitelma + arviointi

Pedagoginen dokumentointi

Esim. lasten vasut arjen työkaluksi, lapsikohtaisen materiaalin kerääminen (kansio, sähköinen kansio, vihko jne.), kirjaaminen, videointi, valokuvaaminen, haastattelut, aikuisten havainnot, keskustelut, lasten osallisuus, aikaa ihmettelylle, aikaa pohdinnalle, esille asiat joita ollaan jo tehty, pedagoginen dokumentointi kaikkien vastuulla, arjen tilanteiden dokumentointi + tiimipalaverissa dokumenttien hyödyntäminen, jatkuvuus, vasujen koontilomake käyttöön, käsitteen ”pedagoginen dokumentointi” avaaminen kaikille.

Näin toimimme:

Valokuvaus, videointi, äänittäminen, havaintojen kirjaaminen, pikapiirtäminen ja digitaaliset sovellukset ovat osa päiväkodissamme toteutettavaa pedagogista dokumentointia. Dokumentointi on suunnitelmallista lasten ja ryhmän lasten vasuihin pohjautuvaa ja säännöllisesti arvioitavaa toimintaa. Vasujen koontilomake on käytössä ja koontilomaketta päivitetään vasun arviointien mukaan. Dokumentit tehdään varhaiskasvatuksessa lapsille ja huoltajille näkyväksi esimerkiksi lasten omiin Google Drive-kansioihin laitettavien kuvien, videoiden ja sadusten kautta sekä mahdollisten ryhmässä esillä olevien teemaviikkojen ja projektien dokumentoinnin kautta. Eri-laiset sovellukset, kuten PuppetEdu ja PuppetPals kannustavat lapsia luovaan ilmaisuun ja mahdollistavat pedagogisen dokumentoinnin johonkin tiettyyn teemaan liittyen. Tiimeissä sovitaan vastuut pedagogiseen dokumentointiin liittyen ja kaikki työntekijät osallistuvat pedagogiseen dokumentointiin.

Miten osallisuus huomioidaan?

Lapsille mahdollistetaan oman toiminnan dokumentointi ikä- ja kehitystaso huomioiden. Tiimeissä sovitaan työnjako, jotta jokainen työntekijä voi osallistua pedagogiseen dokumentointiin omien vahvuuksien mukaan. Erilaisia dokumentointivälineitä tehdään tutuksi kauden aikana ja lapsia kannustetaan ja ohjataan niiden käyttöön. Aikuisen tehtävä on tukea puhumattomien ja korvaavia kommunikoinnin välineitä käyttävien lasten pedagogiseen dokumentointiin osallistumista. Huoltajat ja lapset osallistuvat pedagogiseen dokumentointiin esimerkiksi tuomalla ajatuksia ja toiveita esille, lasten/huoltajien ajatuksia lomakkeiden, kuvien ja piirustuksien kautta. Henkilöstön tehtävä on huomioida lasten ja huoltajien ajatukset ja ideat lasten omissa varhaiskasvatussuunnitelmissä sekä toiminnassa. Huoltajien osallisuus huomioidaan eri keinoja hyödyntäen (mm. sähköiset/paperiset kyselyt, keskustelujen kirjaaminen). Hyödynnetään kuvia ja videoita kerrottaessa päivän kulusta. Perheitä kannustetaan tuomaan esille lapsen kanssa tehtyjä asioita esimerkiksi lähettämällä WhatsAppin kautta kuvia, videoita tai vaikkapa linkkiä lapsen lempimusiikkiin. Erityisesti eri kielitaustaisten ja puhumattomien lasten kohdalla huoltajien lähettämät dokumentit vahvistavat lasten osallisuutta.

Toimintatapojen tarkennus tiimiin

Leppäkertut: Laitamme lasten tekemiä kädentaitotöitä esille ryhmätilojen seinille. Vasu-puut ovat ryhmätilan eteistilassa vanhempien nähtävillä ja niitä täydennetään ja muokataan toiminnan mukaisesti. Lasten toimintaa kuvataan ja kuvia laitetaan lasten henkilökohtaisiin Drive-kansioihin vanhempien nähtäville. Hyödynnämme myös päiväkodin omaa Facebook-tiliä, johon laitamme kuvia toiminnastamme. Kuukausitiedote, johon on kirjoitettu kuluneen kuukauden toiminnasta, on nähtävillä vanhemmille eteistilassa ja WhatsAppissa.

Kimalaiset: Drive-kansiot jokaisella lapsella, huoltajilla mahdollisuus päästä katsomaan kuvia omasta lapsestaan. Lasten omat Vasu-haastattelut tukikuvien avulla, joita hyödynnetään lapsen Vasun laatimisessa. Havainnointi-lomakkeita täytetään yhdessä koko tiimin kanssa ja opettajat tekevät kirjaavat myös omia havaintojaan. Kimalaisilla lasten vuorovaikutus- ja kaverisuhteita pohditaan ”Läheisyyden kehä”-tehtävällä sekä Sosiogrammilla. Eteisen seinällä visuaalisesti esillä tietoa siitä, mitä ryhmässä on suunniteltu tehtävän tai on tehty. Valko-aululle kerätään lasten ideoita muistiin. Kimalaisilla käytetään viikkosuunnittelu-pohjaa, johon kirjataan suunnitelmat sekä toteutuneet asiat. Pohjat arkistoidaan ja niiden avulla voidaan seurata ja arvioida toimintaa. Kimalaisilla Vaka-sovellukseen kirjataan lasten päivittäiset kuulumiset kiitettävästi, myös eri ryhmien työntekijät pysyvät hakutilanteessa kertomaan lapsen päivästä.

Arviointisuunnitelma ja arviointi:

Tunne- ja vuorovaikutustaidot, sekä sensitiivisyys

Esim. Vahvuusvaris + muut positiivisen pedagogiikan materiaalit, Piki-materiaali, draama (pöytäteatteri, esitykset, käsinuket jne.), asioiden käsittely silloin kun asia on ajankohtainen, tunnemittarit, vahvuudet toiminnan keskiössä, myönteisen palautteen antaminen lapsille ja aikuisille, vahvuuksien säännöllinen läpikäynti, ystävällisten tekojen kerääminen, lapsi apuopeksi (itsetunnon ja rohkeuden vahvistaminen), Fanny-kirjat, aikuisen malli, tunteiden sanoittaminen, toiminnan ennustettavuus

Näin toimimme:

Tunteet ja niiden käsittely ovat tärkeä osa päiväkodin jokapäiväistä arkea. Aikuiset kiinnittävät huomiota omaan vuorovaikutukseensa: kaikkia kohtaan ollaan ystävällisiä, suvaitsevia, annamme positiivista palautetta toisillemme ja haastavat asiat käsittelemme heti ja aina positiivisessa hengessä. Aikuinen havainnoi tarkasti lapsen tunnetiloja ja osaa reagoida oikea-aikaisesti ja oikealla tavalla. Aikuinen huomioi joka päivä jokaisen lapsen, tervehtimällä, kysymällä kuulumisia, ottamalla syliin. Jokaisella lapsella on vasukansion vahvuuskansilehti, jossa lapsen vahvuuksia ovat kertoneet lapsen perhe, päiväkodin aikuiset, toiset lapset ja lapsi itse. Lasten ja aikuisten vahvuuksia sanoitetaan arjessa.

Miten osallisuus huomioidaan?

Jokainen lapsi saa kokea, että hän on osa ryhmää, saa vaikuttaa ja osallistua. Aikuiset varmistavat, että jokaisen mielipide tulee kuulluksi: leikkiä valitessa, aamupiirillä, toiminnasta päätettäessä. Lapsilla on vaikuttamisen mahdollisuus joka päivä. Hyödynnämme kuvia ja eleitä lasten kanssa, joilla ei ole vielä puhetta. Lapset voivat ehdottaa ja äänestää toivomiensa vaihtoehtojen väliltä. Lasten kanssa pidetään lasten kokouksia. Lapsi oppii hyväksymään, ettei oma toive aina toteudu, vaan myös toisten mielipiteet on otettava huomioon.

Toimintatapojen tarkennus tiimiin

Leppäkertut: Aikuiset toimivat sensitiivisesti ja pienryhmätoiminta mahdollistaa sen, että aikuiset ovat aidosti ja kiireettömästi läsnä arjessa. Turvaamme sen, että ryhmämme ilmapiiri on lapsille turvallinen, kannustava ja positiivinen. Tuemme lapsia tunteiden käsittelyssä ja aikuisen syliin pääse aina, kun lapsi niin haluaa. Mallinamme ja sanoitamme tunnetiloja lapsille ja tutustumme eri tunteisiin muun muassa laulujen, kuvien ja kirjojen avulla. Opettelemme yhdessä kaveri- ja tunnetaitoja lasten ikätasoisesti. Annamme lapsille rohkaisevaa ja kannustavaa palautetta ja iloitemme onnistumisista yhdessä. Jokaisella lapsella on lokeropaikalla myös oma Onnistumisten tarrataulu, johon lapsi saa itse valita haluamansa tarran hänen onnistuessaan jossain hänen harjoittelemassa asiassa.

Kimalaiset: Pienryhmissä lasten ääni ja mietteet tulevat huomatuksi. Aikuiset ovat läsnä leikeissä, ohjaamassa oikeisiin toimintatapoihin sekä havainnoimassa lapsia. Aikuiset sanoittavat lasten tunteita ja auttavat niiden käsittelyssä eri keinoin, kuten keskustellen ja mallintaen sekä käyttäen tukena tarvittaessa kuvia tai pikapiirtämistä. Tunteiden käsittelyyn annetaan aikaa ja ryhmässä on mahdollisuus yksilölliseen tukeen esimerkiksi pettymyslanteiden käsittelyssä. Lasten taitotaso ja tuen tarve tunnetaitojen opettelussa otetaan yksilöllisesti huomioon. Lasten Vasu-haastattelujen yhteydessä on kysytty lapsilta kaverisuhteista ja tehty sen pohjalta sosiogrammi. Kaverisuhteita luodaan ja ylläpidetään yhdessä leikkien aikuisen osallistuessa leikkiin. Aikuiset edistävät tasa-arvoa leikissä, jokainen saa vaikuttaa leikin kulkuun. Kimalaisilla aikuiset ovat sensitiivisiä ja osaavat lukea lasten tarpeita ja näkevät lasten haasteiden taakse. Ennakointi ja toiminnan pilkkominen on tärkeä toimintatapa

ryhmässä, päivästrukturi on esillä eri tavoin (mm. yhteinen pienryhmän ja mahdollisesti lapsen oma päivästrukturi sekä pienryhmäjaot päivän toimintoihin kuvin.)

Arviointisuunnitelma ja arviointi:

Arviointi

Lasten arviointia eri aihealueisiin liittyen some-julkaisuihin.

Esim. peukuttaminen, vihreä/punainen merkki, tunnehyrrä (Oppi ja Ilo), tunnemitarit, kuvat, muistot näkyviksi, keskustelut lasten kanssa, lasten ideat näkyviksi, numeroarvioinnin harjoittelu, huoltajien palautteen käsittely ja huomiointi, oman työn videointi ja arviointi, arviointimateriaalin hyödyntäminen (esim. Parrila), lapset mukaan videoidun materiaalin arviointiin, lapsen kanssa tekeminen "pilkotaan" ja arvioidaan, omat kyselyt (esim. Google Forms), saduttaminen, lapsen aito kuunteleminen, arviointia jokaiseen tiimipalaveriin, it-searviointilomakkeen käyttö, toimintakulttuurin kehittämistavat

Näin toimimme:

Tiimipalavereissa, pedagogisissa palavereissa ja koko talon yhteisissä palavereissa varataan aikaa toteutettavan pedagogiikan arvioinnille ja kehittämiselle. Pidemmältä aikaväliltä kootut dokumentit ovat tärkeä osa pedagogisen toiminnan arviointia ja kehittämistä ja henkilöstön toiminnan itsearviointia. Päiväkodin sekä lasten varhaiskasvatussuunnitelmista nousevat tavoitteet pedagogiselle toiminnalle ja toteutuneen arviointi tulee näkyväksi erilaisten dokumenttien kautta lapsille, huoltajille ja työntekijöille. Käytämme erilaisia digitaalisia sovelluksia ja välineitä, kuten iPadeja, videointia, kuvaamista, PuppetEdu-sovellusta, netissä toteutettavia kyselyitä hyödyksi toiminnan arvioinnissa. Syksyisin ja keväisin toteutuvassa vasulauantaissa järjestetään aikaa toiminnan arvioinnille.

Miten osallisuus huomioidaan?

Arjessa lasten kertomat asiat, toiveet ja kysymykset otetaan huomioon, niitä tutkitaan yhdessä ja niitä otetaan huomioon toiminnan suunnittelussa. Lasten omat Vasu-haastattelut tai tuumaustuokioiden antavat mahdollisuuden tuoda esille omia ajatuksia päiväkodista ja lapsen mielenkiinnonkohteista. Lasten toiminnan arviointi esimerkiksi hymynaamoilla, peukua näyttämällä ja legopalikkaäänestyksellä on ryhmissä käytössä. Lapsia havainnoidaan ja heiltä kysytään, mistä asioista ovat tykänneet. Vasujen koontilomakkeisiin tulee näkyväksi lasten mielenkiinnon kohteet ja tarpeet.

Toimintatapojen tarkennus tiimiin

Leppäkertut: Keskustelu tiimissämme on avointa ja toisiamme arvostavaa. Keskustelemme tiimipalavereissa sekä arjen vuorovaikutustilanteissa siitä, mitkä asiat ovat onnistuneet hyvin ja missä asioissa on kehittämisen varaa. Teemme toimintaamme muutoksia, mikäli huomaamme että jokin asia ei toimi. Annamme lapsille positivistista palautetta, kehumme ja kannustamme. Vanhemmille on tehty eteiseen oma palautepostilaatikko, johon vanhemmat ovat voineet jättää palautetta tai toiveita toimintaamme liittyen. Ennen vasukeskustelua vanhemmat saavat täytettäväksi "Lapsen ja huoltajien ajatuksia" -lomakkeen, jotka dokumentoidaan lapsen omaan vasukansioon. Vanhemmat saavat myös joka kuukauden loppupuolella luettavaksi kuukausitiedotteen, jossa on avattu ja arvioitu toimintaamme.

Kimalaiset: Kimalaisilla on kehitysmuotoinen ilmapiiri. Toimintaa arvioidaan jatkuvasti arjen keskellä ja muutetaan, harkiten mutta rohkeasti, toimintaa lasten edun mukaisesti. Tiimipalavereissa arvioidaan arjen toimivuutta ja pohditaan ja tehdään ratkaisuja yhdessä. Kimalaisten huoltajat voivat antaa palautetta myös sähköisen Padlet-seinän kautta sekä tietenkin palautetta otetaan vastaan keskusteluissa huoltajien kanssa. Lasten ideoita kirjataan valkotaululle näkyville ja niitä hyödynnetään toiminnan suunnittelussa. Vasujen koontilomaketta päivitetään lasten tarpeiden ja mielenkiinnon kohteiden mukaan. Kimalaisilla lapset äänestävät mm. Kuvilla ja Lego-palikoilla sekä arvioivat toimintaa hymynaamoilla tai "peukku ylös/peukku alas".

Arviointisuunnitelma ja arviointi:

Monilukutaito ja digitaalinen osaaminen

Esim. harjoitellaan kriittistä lukutaitoa, keskustellaan ikärajoista, tartutaan lasten aloitteisiin, huolehditaan lasten tietosuojasta, tutustutaan lasten digitaaliseen maailmaan, tarjotaan vain ikätasoon sopivaa sisältöä, laitteet lasten saatavilla, laitteiden toimivuuden varmistaminen, työskentelyasennot, äänenvoimakkuus, näytönkirkkaus, tiedonhaku yhdessä lapsen kanssa, arjen teknologiaan tutustuminen, kuvien ja videoiden hyödyntäminen, medialukutaito, myönteinen suhtautuminen digitaalisiin ympäristöihin, digitaalisten ympäristöjen hyödyntäminen lasten osallisuuden vahvistamisessa, henkilöstön osaaminen, laitehuolto yhdessä lasten kanssa, tutustutaan näppäimistöön ja yleisimpiin symboleihin, käyttö osana oppimisen tukea, sovelluksiin tutustuminen, pedagoginen dokumentointi

Näin toimimme:

Aikuiset varmistavat, että lapsilla on mahdollisuus käyttää älylaitteita turvallisesti ja että laitteet ovat helposti lasten saatavilla. Aikuinen tutkii yhdessä lapsen kanssa kehittäviä oppimispelejä. Keskustellaan lasten kanssa pelien ikärajoista. Mietitään lasten kanssa, mitä internet tarkoittaa. Tutkitaan yhdessä erilaisia ilmiöitä ja lapsia kiinnostavia aiheita, internet toimii apuvälineenä asioiden tutkimisessa. Laitteita hyödynnetään monipuolisesti oppimisen eri osa-alueissa. Lapset voivat kuvata laitteilla itse ja kuvia voidaan katsoa yhdessä. Älylaitteet ovat luonnollinen osa päiväkodin arkea.

Monilukutaitoa kehitetään tutustumalla erilaisiin symboleihin ja kuviin erilaisissa ympäristöissä. Kirjasto on tärkeä yhteistyökumppani monilukutaitoa kehitettäessä. Laitteita käytetään hyödyksi pedagogisessa dokumentoinnissa.

Miten osallisuus huomioidaan?

Laitteet ovat helposti lasten saatavilla. Lasten mielenkiinnon kohteet huomioidaan, jokainen lapsi saa etsiä tietoa itseään kiinnostavista aiheista yhdessä toisten kanssa. Rohkaistaan lapsia kokeilemaan uusia sovelluksia myös mielenkiinnon kohteiden ulkopuolelta. Älylaitteita hyödynnetään kielen kehityksessä: riimittely, sadutus, sadut, näytelmät, oman kielinen materiaali S2-lapsille. Laitteita voidaan hyödyntää lasten kanssa vuorovaikutuksen ja kommunikoinnin tukena. Lapsia rohkaistaan heittäytymiseen ja kokeilemaan rohkeasti asioita myös oman mukavuusalueen ulkopuolelta esimerkiksi kuvaamisen ja videoimisen avulla. Teknologiaa hyödynnetään kaikissa oppimisen osa-alueissa.

Toimintatapojen tarkennus tiimiin

Leppäkertut: Lapset pääsevät tutustumaan tabletin käyttöön ja tabletille ladataan ikätason mukaisia sovelluksia, joihin tutustutaan yhdessä aikuisen kanssa. Tabletti on dokumentointivälineenä muun muassa musiikkihetkillä ja retkillä. Hyödynnämme kuvaohjausta esimerkiksi yhteisellä aamuhetkellä niin, että käymme yhdessä läpi kuvitetun päivärytmin ja jaamme lapset pienryhmiin kuvien mukaisesti. Päivärytmimme on myös eteisessä nähtävillä. Otamme kuvia toiminnastamme ja katselemme niitä yhdessä lasten kanssa puhelimesta, tabletilta ja älytaululta.

Kimalaiset: Kimalaisten ryhmässä iPadeja käytetään paljon videointiin, kuvien ottamiseen ja musiikki/ mediasisältöjen tutkimiseen. Muskarissa tuttuja lastenlauluja, kuten Tuiki, tuiki tähtönen, kuunnellaan ryhmän kaikilla äidinkiellillä. Mahdollistetaan valokuvien ottaminen itse. Lapset pelaavat oppimispelejä aikuisen ohjauksessa. Lasten mielenkiinnonkohteiden pohjalta tietoa voidaan etsiä yhdessä internetistä.

Arviointisuunnitelma ja arviointi:

OPPIMISEN ALUEET

ILMAISUN MONET MUODOT

OPPIMISEN ALUEET

KASVAN, LIIKUN JA KEHITYN

OPPIMISEN ALUEET

KIELTEN RIKAS MAAILMA

OPPIMISEN ALUEET

MINÄ JA MEIDÄN YHTEISÖMME

OPPIMISEN ALUEET

TUTKIN JA TOIMIN YMPÄRISTÖSSÄNI

LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN

AJATTELU JA OPPIMINEN

Näin toimimme + tarkennus tiimiin

Lapsi oppii parhaiten leikin kautta, leikille annetaan paljon aikaa. Oppimista tapahtuu parhaiten lapselle mieleisten asioiden kautta.

Toimintakauden alussa ryhmäydytään, jolloin toimitaan paljon yhdessä. Kuuntelemme lasten ja vanhempien toiveita, kysymme koko perheeltä lapsen luonteenpiirteistä, vahvuuksista ja kiinnostuksen kohteista. Havainnoimme lapsia, joilla ei ole vielä omaa puhetta, käytetään myös kuvia apuna. Tämän toiminnan kautta lapsi kokee olevansa ryhmän jäsen, jonka mielipiteet ovat tärkeitä. Lapsi tulee nähdyksi ja kuulluksi ja jokainen yksilö huomioidaan omana itsenään.

Kannustamme lapsia tuomaan oman mielipiteen ja ajatuksen esille. Lapsi voi ideoida leikkejä tai toimintaa eri teemojen ympärille oman kiinnostuksen kohteidensa mukaan. Lapset ovat aktiivisesti ideoimassa toimintaa ja lapsia, joilla ei ole puhetta, havainnoidaan.

Aikuiset tarttuvat lasta kiinnostavaan aiheeseen myös mm. vastaamalla lasten kysymyksiin ja etsimällä yhdessä tietoa.

Käytössä on lasten Vasu-haastattelut / tuumaustuokiot (järjestetään jokaisessa ryhmässä omalla tavalla), aluksi vähintään 1x/lukukausi, yhteensä 2x/lukuvuosi. Lasten kanssa pidetään kahden kesken tuumaustuokiot tai Vasu-haastattelut kuvatuen kanssa. Lapsi saa kertoa vahvuuksistaan sekä asioista, joita vielä harjoittelee tai mihin tarvitsee aikuisen tukea. Vasu-haastattelussa lapsi saa kertoa mielenkiinnon kohteistaan tai asioista, joista ei pidä. Lapsi saa kertoa kaverisuhteistaan. Nämä kirjataan ylös myös lapsen omaan vasuun, sekä ryhmään kaikkien työntekijöiden helposti saataville. Pienten, puhumattomien lasten kanssa tuumaustuokioiden sijasta havainnoidaan ja he saavat ilmaista muilla tavoin omat toiveensa (esimerkiksi kuvista näyttämällä toiveleikin). Pyrkimyksenä on, että tuumaustuokio videoidaan, videoija kirjaa ylös tärkeitä asioita/toiveita videoista.

Aikuisten ottamien videoiden ja kuvien lisäksi, lapset saavat videoida itselleen tärkeitä asioita, kuten leikki tai oma askartelu. Otetaan lapset osaksi oman kehityksen ja kasvunsa seuraamista mm. videoiden, kuvien ja omien sadutusten kautta.

Pyritään mahdollistamaan pitkäkestoisia lasten omia luovia leikkejä, jotka rikastuttavat lapsen mielikuvitusta ja sen myötä lapsen omaa ajattelua ja oppimista. Lapsia kannustetaan arvostamaan omaa ja toisten tekemistä ja tuotoksia, mikä lisää yhteenkuuluvuutta.

Leppäkertut: Myös herkkyykskaudet tulevat hyvin huomatuiksi, kun aikuiset ovat arjessa aidosti läsnä. Isompien lasten kanssa myös keskustellaan heidän mielenkiintojen kohteista ja toiveista toimintaamme liittyen. Aikuiset osallistuvat ja heittäytyvät lasten leikkeihin mukaan ja tukevat näin lasten vuorovaikutus- ja kaveritaitojen kehittymisessä. Aikuiset huolehtivat myös tarpeen mukaan leikkien rikastuttamisesta ja leikin viemisestä eteenpäin. Lasten tekemiä kädentaitotöitä laitetaan ryhmätiloihimme esille.

Kimalaiset: Lasten vahvuuksista ja onnistumisen kokemuksista puhutaan ääneen. Ohjattu leikki mahdollistaa sellaisten asioiden harjoittelun, jotka ovat ajankohtaisia. Lasten mielenkiinnon kohteiden äärelle pysähdytään kiirettömästi ja lasten kanssa keskustellaan sekä heitä kuullaan. Lasten tutkiessa maailmaa aikuinen on rinnalla antamassa lapselle vastauksia tai mahdollisuuksia syventyä kiinnostavaan aiheeseen esimerkiksi etsimällä tietoa internetistä ja kirjoista tai esimerkiksi tekemällä kädentöitä tai valitsemalla lauluja aiheesta. Tuokioilla ja ryhmätiloissa on erilaisia kuvakommunikaatio-tauluja eri aiheista (leikkitaulut, vuodenaikaan tai teemaan pohjautuvat taulut, jne.) joita käytämme lasten kanssa keskustellessa eri aiheista tai leikkiessä.

KULTTUURINEN OSAAMINEN, VUOROVAIKUTUS JA ILMAISU

Näin toimimme + tarkennus tiimiin

Päiväkotimme on monikulttuurinen ja päiväkodissamme on erityistä tukea tarvitsevia lapsia. Harjoitteleme vuorovaikutustaitoja erilaisissa arkitilanteissa, mm. oman vuoron odottamista, toisen kuuntelemista ja silmiin katsomista, toisen kunnioittamista. Vahvistetaan lasten omien asioiden kertomista ryhmässä. Hyödynnetään kuvia, tukiviittomia ja piirtämistä kertomisen tukena. Aikuinen laskeutuu lapsen tasolle keskustelemaan.

Harjoitteleme ristiriitatilanteiden selvittämistä, kannustamme lapsia selvittämään ristiriitatilanteita itsenäisesti lapsen ikätason ja taidon mukaan. Aikuinen sanoittaa tunteita ja tilanteita lapsen tukena.

Päiväkodissamme käytetään monenlaisia materiaaleja (mm. Halinalle, Kilikerho, Ympyräiset, Fanni-kirjat, Vahvuusvaris) tunteiden ja vuorovaikutustaitojen harjoitteluun. Hyödynnetään lapsia innostavia keinoja kuten sadutusta. Maahanmuuttajataustaisten lasten kohdalla huomioidaan suomi toisena kielenä – kasvatus.

Vietämme juhlapäivät vuodenvaihteen mukaisesti, tällöin myös toiminta muotoutuu kyseessä olevan teeman ympärille esim. projektimuotoisesti. Juhlimme jokaisen lapsen syntymäpäiviä, jolloin lapsi saa kertoa omia toiveitaan juhlaansa kulusta. Syntymäpäiviä juhlimme aineettomasti koko talossa, lapsi saa suunnitella muille tekemistä.

Lapsia kannustetaan ideoimaan ja toteuttamaan omia esityksiä, joita videoidaan ja katsotaan yhdessä ja lapset saavat myös esittää itse ideoimiaan esityksiä erilaisissa juhlissa. Monikulttuurisuus näkyy mm. erikielisen musiikin kuunteluna ja kysymällä vanhemmilta heidän kulttuuriinsa kuuluvista tavoista. Monikulttuurisuus huomioidaan yksilöllisesti perheen toiveiden mukaan. Otamme selvää ja keskustelemme maahanmuuttajataustaisten perheiden kanssa heidän tärkeistä juhlistaan ja mahdollisesti integroimme ne omaan toimintaamme. Tehdään kuvin näkyväksi lasten kertomia asioita esimerkiksi viikonlopun tapahtumista ja tekemisistä tai juhlista. Samalla päästään tutustumaan kavereiden tapoihin ja perinteisiin. Tutkitaan ja ihmetellään erilaisia tapoja toimia. Sallitaan keskustelu erilaisista asioista.

Leppäkertut: Ryhmämme kannustava ilmapiiri turvaa sen, että jokainen lapsi saa olla ja kasvaa omana itsenään. Pidämme tärkeänä lasten vuorovaikutus- ja ilmaisutaitojen kehittymistä ja näiden taitojen kehittymistä tukevat muun muassa rauhalliset leikit, kirjojen katseleminen ja lukeminen sekä laulujen kuunteleminen ja laulaminen. Aikuiset ovat vahvasti läsnä leikeissä ja tukevat kaveri-, tunne- ja leikkitaitojen vahvistumisessa. Arjessa aikuinen sanoittaa asioita ja tapahtumia. Aikuisen tukemana ja lasten ikätasoisesti harjoitteleme myös hyviä tapoja ja sanoja. Esimerkiksi ”saisinko” ja ”kiitos” sekä anteeksi pyytäminen. Jokainen lapsi tulee yksilöllisesti huomatuksi myös silloin, kun vietämme syntymäpäiviä. Syntymäpäiväsankari saa valita posteljoonin, joka antaa laulun saattelijana kortin, laulamme Onnittelu-laulun ja lopuksi päivänsankari saa valita toivelaulun laulettavaksi.

Kimalaiset: Kimalaisilla kiinteänä oleva toimintatapa toimia pienryhmissä antaa mahdollisuuden todella kuulla ja nähdä lapsen. Pystymme keskittymään lasten erilaisten taitojen kehittymisen tukemiseen sekä ohjaamaan lapsia kunnioittamaan toinen toistaan. Kimalaisilla pyrimme siihen, että jokainen lapsi uskaltaisi tuoda ”oman mausteensa” leikkiin ja toimintaan sekä luodaan ilmapiiriä, jossa lapsi saa vapaasti ilmaista itseään eri keinoin. Aamupiireillä kysellään mm. viikonlopun kuulumisia tai suunnitelmia ja jokainen lapsi saa oman puheenvuoronsa. Ryhmässä vahva kuvatuiki käytössä.

ITSESTÄ HUOLEHTIMINEN JA ARJEN TAIDOT

Näin toimimme + tarkennus tiimiin

Lapsia kannustetaan liikkumaan ohjatusti ja omatoimisesti sisällä ja ulkona. Ryhmillä on omat liikuntasali-vuorot kerran viikossa, sali on ryhmien käytössä myös iltapäivisin, sali mahdollistaa monipuolisen sisäliikunnan. Liikuntavälineitä voidaan lainata käyttöön myös ryhmätiloihin.

Ryhmät liikkuvat luonnossa ja lähiympäristössä vähintään kerran viikossa. Lähiympäristö tarjoaa monipuoliset liikkumismahdollisuudet ympäri vuoden, hiihtolatu viereisessä puistossa talvisin, luistelua keskus kentällä, hiekkakenttä vieressä. Päiväkodissamme toteutetaan monipuolista ja suunnitelmallista liikuntaa. Pyrkimyksenä on, että lapsi oppii omien taitojensa ja rajojensa kautta tunnistamaan turvallisen liikkumisen periaatteet sekä sisätiloissa että ulkona.

Huolehdimme riittävästä levosta; jokainen lapsi lepää, vaikkei nukkuisikaan päiväunia. Mamselli tarjoaa ruokaa. Lasten kanssa harjoitellaan tunnistamaan oma nälän ja kylläisyyden tunne ja annostelemaan oikea määrä ruokaa. Isommat lapset saavat annostella itse ruokansa aikuisen avustuksella (poikkeusaikana muutoksia). Lasta kannustetaan maistamaan jokaista ruokaa ja kokeilemaan uusia makuja.

Lapsia kannustetaan omatoimisuuteen ja tuetaan positiivisin keinoin harjoittelemaan uusia arjen taitoja. Lapsia rohkaistaan kysymään aikuisilta apua, harjoitellaan taitoja aikuisen kanssa ja iloitaan onnistumisista yhdessä. Käytämme kuvia apuna arjen toiminnoissa, mikä opettaa lapsille omatoimisuutta. Kannustamme lasta toimimaan itsenäisesti huomioiden lapsen yksilölliset taidot ja tarpeet.

Lapset ovat mukana arjen työtehtävissä, vievät itse astiat kärryyn mahdollisuuksien mukaan ottavat itse ruokaa tai ainakin saavat päättää, kuinka paljon haluavat syödä. Lapset laittavat itse vaatteet paikoilleen ja siivoavat omat jälkensä.

Tunnetaitoja harjoitellaan päivittäin erilaisissa tilanteissa, aikuiset sanoittavat ja yhdessä pohditaan, miltä toisesta tai itsestä tuntuu. Tunnetaito-ohjelmia on käytössä.

Aikuiset ovat läsnä vessatilanteissa ohjaamassa ja auttamassa.

Jokaisessa ryhmässä lasten kanssa opetellaan ja tutustutaan kehotunnekasvatukseen ja turvataitoihin iän mukaisella tavalla.

Leppäkertut: Harjoittelemme aikuisen kannustamana arjessa toimimisen taitoja. Ruokailutilanteissa lapset saavat harjoitella omatoimisuustaitoja ikätasoisesti kuten itse syömistä, astioiden viemistä kärryyn ja lautasen tyhjentämistä biojäteastiaan. Iloitsemme yhdessä onnistumisista ja myös Onnistumisten tarrataulu- kannustaa uusien taitojen oppimiseen. Joka viikollisella liikuntasalivuorolla harjoittelemme ohjatulla tuokiolla olemista yhteisleikkien ja laululeikkien avulla. Liikuntatuokioilla keskitytään iloitsemaan liikunnasta ja vahvistamaan lasten motorisia taitoja. Myös lasten toiveleikeille ja -välineille on aina riittävästi aikaa. Ulkoilemme päivittäin säällä kuin säällä ja tuemme lapsia löytämään mieluisat ulkoleikit ja liikunnalliset puuhut. Käymme retkellä noin kerran viikossa ja hyödynnämme monipuolisesti retkeilykohteita. Muun muassa lähipuistot ja -metsät, kirjasto, lähilammen ympäristö, museo ja linja-autoajelut.

Kimalaiset: Kannustamme lapsia kokeilemaan ja onnistumaan sekä siten kartuttamaan omatoimisuuden taitoja. Lasten omatoimisuutta ja itsestä huolehtimisen taitoja harjoitellaan yhdessä aikuisen kanssa, onnistumisista ja yrittämisistä annetaan välitön positiivinen palaute. Pienryhmätoiminta ja porrastaminen luo lapsille kiireettömän hetken taitojen harjoittelulle. Tukikeinoina käytetään kuvatukea (esimerkiksi ”pukemis-viivoitin” pukemiseen orientoitumisessa ja vaiheiden pilkkomisessa, kuvatuki ruokailussa annoksen valinnassa, kuvakommunikaatiotaulut ruokailutilanteissa tai toiminnan pilkkominen ”ensin-sitten-sen jälkeen”). Lapsia ohjataan hyviin tapoihin. Lapsille annetaan vastuuta lapsen oman taito- ja kehitystason mukaisesti.

OSALLISTUMINEN JA VAIKUTTAMINEN

Näin toimimme + tarkennus tiimiin

Aikuinen toimii esimerkkinä ja mallina lapselle vuorovaikutustaidoissa. Edellä mainittuja vuorovaikutustaitoja harjoittelemalla opetamme lapsille osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja yhteiskunnassa. Varhaiskasvatuskeskusteluissa kuuntelemme lapsen ja hänen perheensä mielipiteitä ja toiveita. Perheiden kanssa tehtävä yhteistyö on meille ensiarvoisen tärkeää ja luo pohjan tasa-arvoiselle kasvatusyhteistyölle.

Lapsi tulee nähdyksi ja kuulluksi ja jokainen yksilö huomioidaan. Muistamme huomioida jokaisen lapsen erikseen; myös lapset, jotka eivät hae huomiota aktiivisesti.

Vietämme lapsen oikeuksien päivää 20.11., jolloin keskustelemme lasten kanssa lasten oikeuksista.

Kannustamme lapsia tuomaan omia mielipiteitään ja ajatuksiaan esille; lapsi voi ideoida itse eri teemojen ympärille oman kiinnostuksensa mukaan. Lapsia kannustetaan oma-aloitteisuuteen. Lapset ovat aktiivisesti mukana suunnittelemassa ja arvioimassa toimintaa yhdessä henkilöstön kanssa. Lapsia, joilla ei ole puhetta, havainnoidaan tai käytetään apuna tukikuvia. Havaintojen avulla aikuinen löytää lapsen mielenkiinnon kohteet ja tuo ne osaksi toimintaa. Varmistetaan, että jokainen lapsi pääsee osallistumaan toimintaan oman kehitystasonsa mukaisesti.

Leppäkertut: Havainnoimme arjessa lasten leikkejä ja toimintaa, ja havaintojen perusteella suunnittelemme ja kehitämme toimintaamme. Sanallisen ilmaisukyvyn omaavien lasten mielipiteitä ja toiveita kuunnellaan ja kirjataan ylös varhaiskasvatussuunnitelmaan ja vasujen koontilomakkeeseen. Lasten mielenkiinnonkohteisiin pohjautuen rikastutamme toimintaamme, esimerkiksi toiveleikit, -laulut ja -kirjat. Pienten lasten toimintaa ohjaa suurimmaksi osin aikuisen malli ja toiminta, joten kohtaamme jokaisen lapsen yksilöllisesti ja tuemme siten vuorovaikutustaitojen kehittymistä ja itsenäisesti toimimisen taitoja.

Kimalaiset: Lasten toiveita kuunnellaan ja kirjataan ylös, toimintaa suunnitellaan lasten mielenkiinnon kohteiden ja tarpeiden mukaan. Arjessa tartutaan lasta kiinnostaviin aiheisiin ja leikkeihin, jolloin aikuinen "avaa lapselle ovia" ja luo mahdollisuuksia kiinnostavien aiheiden äärellä. Kimalaisilla lapset saavat äänestää ja arvioida toimintaa kuvien avulla. Annamme arjessa lapsille tasavertaisesti mahdollisuuksia valita sekä vaikuttaa toimintaan. Kimalaisilla teemme lapsille Vasu-haastattelut tukikuvien kanssa, joista nousseet asiat ja lasten mielipiteet kirjataan ylös lasten Vasuun.

TIIMISOPIMUS

Tiimin nimi:

Tiimin jäsenet:

Tiimivastaava:

Tiimin varavastaava:

Miten varmistamme kaikkien tiimin jäsenten osallisuuden tiimissä/tiimipalaverissa?

Minkälaista on hyvä ja laadukas varhaiskasvatus?

Miten se mahdollistetaan/toteutetaan? Miten toimimme?

Tiimin jäsenten vastuualueet:

Tiimin jäsenten erityisosaaminen, jota voi hyödyntää tiimissä:

Tiimin käytänteet ja yhteiset pelisäännöt:

- tiedonkulku:
- palautteen antaminen:
- työnjako:
- huolien puheeksiotto:
- mistä asioista voimme päättää tiimissä/mistä asioista päättää päiväkodin johtaja?
- tiimin arjen toimintatavat ja päivästrukturi:
- muut sovitut asiat:

Miten tiimissä toimitaan konfliktitilanteissa?

Minkälaisia pelisääntöjä meillä on perheiden kanssa tehtävälle yhteistyölle?

Miten voimme tukea ja auttaa muita tiimejä? Minkälaista apua ja tukea toivomme muilta tiimeiltä meille?

Miten tiimissä ylläpidetään ja huolehditaan työhyvinvoinnista?

Mitkä ovat meidän tiimin vahvuudet?

Päivämäärä ja tiimin jäsenten allekirjoitukset

Tiimisopimuksen arviointisuunnitelma: